

پیش‌بینی سبک تصمیم‌گیری براساس خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان در نوجوانان دختر

مرجان زارعی^۱، ذبیح پیرانی^۲

تاریخ وصول: ۹۴/۲/۵ تاریخ پذیرش: ۹۴/۴/۲۰

چکیده

زمینه و هدف: چگونگی تصمیم‌گیری افراد می‌تواند با میزان استقلال عاطفی و چگونگی تنظیم هیجان آنها در ارتباط باشد، از این رو پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی سبک تصمیم‌گیری براساس خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان در نوجوانان دختر انجام شد. **روش بررسی:** روش تحقیق این پژوهش از نوع هم‌بستگی بود. جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دوره اول دبیرستان شهر اراک در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ که تعداد کل آنها ۴۶۳۶ نفر بود و از میان آنها تعداد ۲۵۴ نفر با استفاده از روش در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند. اطلاعات از طریق پرسشنامه خود‌تمایز یافتگی (DSI)، پرسشنامه سبک تصمیم‌گیری (DMSQ) و پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان (CERQ) گردآوری شد. داده‌ها با استفاده از ضریب هم‌بستگی پیرسون و آزمون رگرسیونی چندگانه مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج حاکی از آن بود که بین اغلب مؤلفه‌های متغیر خود‌تمایز یافتگی با مؤلفه‌های متغیر سبک‌های تصمیم‌گیری رابطه معنی‌دار ($p < 0.05$) وجود دارد. همچنین بین اغلب مؤلفه‌های متغیر تنظیم هیجان با مؤلفه‌های متغیر سبک‌های تصمیم‌گیری رابطه معنادار ($p < 0.05$) وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیونی در سطح ($p < 0.05$) نشان داد که ۴۴ درصد تغییرات حاصله در متغیر سبک تصمیم‌گیری با استفاده از دو متغیر خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان تبیین گردید و در این میان، مؤلفه‌های فاجعه‌آمیز کردن و جایگاه من بالاترین اهمیت را در پیش‌بینی متغیر سبک تصمیم‌گیری داشتند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های تحقیق حاضر می‌توان نتیجه گرفت که استفاده افراد از راهبردهای مختلف تنظیم هیجان و همچنین میزان استقلال عاطفی و خود‌تمایز یافتگی آنها می‌تواند پیش‌بینی‌کننده سبک تصمیم‌گیری آنها باشد.

واژگان کلیدی: سبک تصمیم‌گیری، تمایز یافتگی، تنظیم هیجان، نوجوانان دختر.

مقدمه

سبک تصمیم‌گیری^۲ افراد، بیانگر الگوی عادت است که آنها در هنگام تصمیم‌گیری مورد استفاده قرار می‌دهند. به واسطه سبک‌های تصمیم‌گیری می‌توانیم، درک کنیم که چرا افراد در مواجهه با یک موقعیت یکسان، تصمیم‌های متفاوتی می‌گیرند (۲). اسکات و بروس^۳ در مطالعات خود پنج نوع سبک تصمیم‌گیری را به عنوان سبک‌های عمومی تصمیم‌گیری عنوان کردند که شامل سبک تصمیم‌گیری عقلانی^۴، سبک تصمیم‌گیری شهودی^۵، سبک تصمیم‌گیری وابستگی^۶، سبک تصمیم‌گیری آنی^۷ و سبک تصمیم‌گیری اجتنابی^۸ می‌باشد (۳).

نوجوانی^۱ یکی از چالش‌انگیزترین دوره‌های رشد زندگی انسان است. نوجوانان در این دوره برای آینده خود باید تصمیم‌هایی اتخاذ کنند و از آنجایی که برخی از مهم‌ترین تصمیم‌های افراد در دوره نوجوانی گرفته می‌شود، مناسب‌ترین مرحله برای مطالعه توانش و سبک تصمیم‌گیری است و این در حالی است که مطالعات در این زمینه محدود است (۱).

3. Scott and Bruce

4. Rational Decision Making style

5. Intuitive Decision Making style

6. Dependent Decision Making style

7. Spontaneous Decision Making style

8. Avoidant Decision Making style

۱. کارشناسی ارشد، روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، اراک، ایران.

(نویسنده مسؤل) Email: raha0041@gmail.com

۲. گروه روانشناسی عمومی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک، مرکزی، ایران.

1. Adolescence

2. Decision Making Style

ارتباط آن با متغیرهای مختلف روانشناختی اضافه کند. از این رو، هدف تحقیق حاضر، پیش‌بینی سبک تصمیم‌گیری براساس خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان در نوجوانان دختر بود.

روش بررسی

تحقیق حاضر با توجه به عدم دستکاری متغیرها و بررسی رابطه بین خود‌تمایز یافتگی، تنظیم هیجان و نحوه تأثیر گذاری آنها بر سبک‌های تصمیم‌گیری دختران نوجوان، در زمره تحقیقات همبستگی قرار دارد. در تحقیق حاضر، خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان به عنوان متغیرهای پیش‌بین و سبک تصمیم‌گیری به عنوان متغیر ملاک در نظر گرفته شده است. جامعه آماری این تحقیق، شامل کلیه دانش‌آموزان دختر دبیرستان دوره اول دبیرستان شهر اراک در سال تحصیلی ۹۵-۹۴ که تعداد کل آنها ۴۶۳۶ نفر بود. از آنجایی که در تحقیقات همبستگی، حداقل حجم نمونه، ۵۰ نفر پیشنهاد شده است، در تحقیق حاضر برای افزایش اعتبار بیرونی تعداد ۳۵۴ نفر با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. در مطالعه حاضر با رعایت تعهدات اخلاقی مورد لزوم و با کسب رضایت از آزمودنی‌ها و همچنین دادن اطمینان خاطر در باره رعایت محرمانه بودن اطلاعات به دست آمده، پرسشنامه‌های مورد نظر در بین شرکت‌کننده‌ها پخش شد و از آنها خواسته شد تا با نهایت دقت و صداقت به پرسش‌نامه‌ها پاسخ دهند. در نهایت، داده‌ها از طریق نرم افزار SPSS-22 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

در پژوهش حاضر، سه پرسشنامه به شرح زیر مورد استفاده قرار گرفت.

پرسشنامه خود‌تمایز یافتگی^۷ (DSI): این آزمون را اسکورون و فریدلندر^۸ (۱۴) تهیه کردند که یک ابزار ۴۵ سؤالی است و برای سنجش تمایز یافتگی افراد به کار می‌رود. تمرکز این ابزار بر ارتباط‌های مهم زندگی و روابط جاری افراد با خانواده اصلی است. این پرسشنامه، دارای چهار خرده‌مقیاس واکنش‌پذیری عاطفی، جایگاه من، گریز عاطفی و هم‌آمیختگی با دیگران است. ضریب آلفای گزارش شده توسط اسکورون و فریدلندر برای پرسشنامه خود‌تمایز یافتگی ۰/۸۸ است. همین ضریب آلفا در پژوهش پلگ - پوپکو که در سال ۲۰۰۴ انجام گرفت ۰/۸۶ بود (به نقل از ۱۵). در پژوهش فخاری و همکاران (۴) جهت بررسی پایایی این ابزار، تعداد ۳۸۴ نفر از دانشجویان مقطع کارشناسی دانشگاه شیراز این مقیاس را تکمیل کردند. نتایج تحلیل عاملی نشان داد که ساختار این پرسشنامه به روشنی به چهار عامل هم‌آمیختگی با دیگران، برش هیجانی، واکنش‌پذیری هیجانی و جایگاه من در خود‌تمایز یافتگی اشاره دارد. در پژوهش یونسکی که در سال ۱۳۸۵

سبک تصمیم‌گیری افراد می‌تواند تحت تأثیر محیط خانوادگی آنها قرار گیرد. تاثیر خانواده در نحوه تصمیم‌گیری افراد را می‌توان در مفهوم تمایز یافتگی^۱ جستجو کرد. در واقع، خانواده‌ها اساسی‌ترین نقش را در ایفای وابستگی یا استقلال عاطفی افراد ایفا می‌کند. کنترل عواطف، هیجان‌ها و احساس‌ها در ایجاد مفهومی به نام «تمایز یافتگی» نمایان می‌شود. به عبارت دیگر تمایز یافتگی به معنای پختگی هیجانی، توانایی تفکر منطقی در موقعیت‌های هیجانی و توانایی حفظ روابط نزدیک عاطفی است (۴).

تمایز یافتگی چهار مؤلفه دارد که شامل واکنش‌پذیری هیجانی^۲، جایگاه من^۳، گریز هیجانی^۴ و هم‌آمیختگی با دیگران^۵ است (۵). بر اساس تئوری بوئن، افراد با تمایز یافتگی بالا، رفتاری مستقل دارند و در روابط خود، واکنش‌های هیجانی کمتری نشان می‌دهند. این افراد توانایی بالایی در تنظیم هیجان‌های خود دارند.

تنظیم هیجان^۶ به راهبردهایی گفته می‌شود که از آنها برای کاهش، افزایش یا حفظ تجارب هیجانی استفاده می‌شود. ریشه راهبردهای تنظیم هیجان، تحوّل هیجانی، شناختی و اجتماعی است. در برخی از نوشته‌ها دو واژه تنظیم شناختی هیجان و تطابق شناختی گاهی به جای یکدیگر به کار رفته‌اند و هر دو به عنوان مدیریت شناختی اطلاعاتی است که فرد را از لحاظ هیجانی برانگیخته می‌کنند.

هیجان‌ها در هر لحظه بر توجه، تصمیم‌گیری، حافظه، پاسخ‌های فیزیولوژیک و تعامل‌های اجتماعی تأثیر می‌گذارند. بنابراین توانایی تنظیم هیجانی با سلامت روانی، اجتماعی و فیزیولوژیک ارتباط دارد (۸-۱۱). به طور کلی می‌توان گفت هیجان‌ها، عملکردهای مهمی دارند که در جهت آماده‌سازی افراد برای عمل و همچنین کمک به تصمیم‌گیری، می‌تواند مؤثر واقع شود (۱۲).

در نهایت با توجه به نقش هیجان‌ها در نحوه تصمیم‌گیری افراد و با در نظر گرفتن این مطلب که تنظیم هیجان‌های افراد می‌تواند تحت تاثیر روابط افراد در محیط خانواده و به تبع آن خود‌تمایز یافتگی قرار بگیرد، تحقیقی که به طور مستقیم به بررسی رابطه خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان با سبک تصمیم‌گیری افراد بپردازد، یافت نشد. این در حالی است که با وجود حساسیت دوره نوجوانی که یک مرحله با اهمیت در طول زندگی افراد است و با توجه به این که نوجوانان در این مرحله از زندگی، تصمیم‌های مهمی را برای آینده خود می‌گیرند، تحقیقات در زمینه تصمیم‌گیری و عوامل مرتبط با آن در دوره نوجوانی محدود می‌باشد (۱). این امر نشان‌دهنده خلأ علمی در این زمینه است که ضرورت انجام پژوهش‌های بیشتر در این حوزه را نشان می‌دهد. پژوهش حاضر در جهت کاهش این خلأ علمی می‌تواند یافته جدیدی را به حوزه مطالعات مربوط به سبک تصمیم‌گیری و

5. Fusion with Others
6. Emotion Regulation
7. Differentiation Of Self Inventory (DSI)
8. Skorown & Friedlander

1. Differentiation
2. Emotional Reactivity
3. I position
4. Emotional Cut Off

۵ سؤال) است که در طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق درجه‌بندی شده است. همچنین برای نمره‌گذاری آن، پاسخ‌ها به ترتیب، از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود و جمع نمره‌گذاری‌های ۲۵ گانه نمره کل مقیاس را تشکیل می‌دهد. آلفای کرونباخ این پرسشنامه در مطالعه هادی‌زاده مقدم و تهرانی (۲۰) ۰/۷۱ بود. زارع و اعراب شیبانی (۲۱) در بررسی همسانی درونی این پرسشنامه نشان دادند که تمام ۲۳ گزاره این مقیاس با نمره کل همبستگی بالایی داشتند. آنها همچنین مقدار پایایی پرسشنامه را از طریق محاسبه ضریب آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۷۵ به دست آوردند.

به منظور برآورد روایی محتوا، پرسشنامه به تعدادی از کارشناسان روان‌شناسی ارائه گردید و آنها توان DMSQ را در سنجش سبک‌های تصمیم‌گیری مورد تایید قرار دادند (۲۱). روایی این پرسشنامه در تحقیق آهنچیان و عصاررود (۲۲) به روش روایی محتوا و توسط ۱۲ نفر از صاحب‌نظران موضوعی و روش‌شناسی تایید شد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار آمار SPSS-22 در دو سطح توصیفی و استنباطی انجام شد. در سطح توصیفی از آماره‌هایی نظیر توزیع فراوانی و در سطح آمار استنباطی برای آزمون روابط بین متغیرها از آزمون رگرسیون استفاده شد.

یافته‌ها

جدول شماره ۱، نتایج برخی از ویژگی‌های توصیفی متغیرهای تحقیق را بیان می‌کند. همان‌طور که در این جدول مشاهده می‌شود از بین مؤلفه‌های متغیر خود تمایز یافتگی، مؤلفه واکنش‌پذیری عاطفی بالاترین میزان میانگین (۳/۷۴) را در بین پاسخ‌های افراد شرکت‌کننده دارا بود. همچنین در این متغیر، مؤلفه گریز عاطفی نیز بیشترین انحراف معیار (۱/۲۹) را داشت.

این جدول نشان می‌دهد از بین مؤلفه‌های متغیر تنظیم هیجانی، مؤلفه نشخوار فکری، بالاترین میانگین (۳/۷۷) و مؤلفه تمرکز مثبت مجدد/ برنامه‌ریزی، بالاترین میزان انحراف معیار (۱/۱۶۲) را داشته است. جدول شماره ۱ همچنین نشان می‌دهد که از بین مؤلفه‌های متغیر سبک تصمیم‌گیری، مؤلفه سبک عقلانی، بالاترین میزان میانگین (۳/۰۷۶) و بالاترین میزان انحراف معیار (۱/۰۰۲) را داشته است.

انجام شد، روایی محتوای این پرسشنامه از طریق روش همسانی درونی ۰/۸۳ گزارش شد.

پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان^۱ (CERQ): پرسشنامه تنظیم شناختی هیجان یک پرسشنامه خودسنجی است که گارنفسکی^۲ و همکاران (۱۷) آن را به منظور ارزیابی راهبردهای شناختی تطابقی بعد از تجربه رخداد‌های ناراحت‌کننده ابداع کردند. ساختار این پرسشنامه چند بُعدی است و به منظور شناسایی راهبردهای مقابله شناختی بعد از تجربه‌ای ناگوار به کار می‌رود. این پرسشنامه دارای ۳۶ عبارت است که نحوه پاسخ به آن براساس مقیاس درجه‌بندی لیکرت، در دامنه‌ای از ۱ (هرگز) تا ۵ (همیشه) قرار دارد. این پرسشنامه ۹ مؤلفه دارد که عبارات است از: (سرزنش خود، پذیرش، نشخوار ذهنی، توجه مجدد مثبت، توجه مجدد به برنامه‌ریزی، باز ارزیابی مثبت، اتخاذ دیدگاه، فاجعه‌آمیز پنداری و سرزنش دیگران). در این پرسشنامه هر مؤلفه از چهار سؤال تشکیل شده است و نمره هر مؤلفه از طریق جمع نمرات داده شده به هر یک از عبارات تشکیل‌دهنده آن به دست می‌آید و می‌تواند در دامنه‌ای از ۴ تا ۲۰ قرار گیرد (۱۸).

اعتبار این پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ برای راهبردهای مثبت ۰/۹۱، راهبردهای منفی ۰/۸۷ و کل پرسشنامه ۰/۹۳ به دست آمده است (۱۷). یوسفی (به نقل از ۱۸) پایایی این پرسشنامه را در فرهنگ ایرانی با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه برابر ۰/۸۲ گزارش کرده است. روایی پرسشنامه در مطالعه یوسفی (به نقل از ۱۸) از طریق همبستگی میان نمره‌های راهبردهای منفی با نمرات مقیاس افسردگی و اضطراب پرسشنامه ۲۸ سؤالی سلامت عمومی گلدبرگ و هیلر (به نقل از ۱۸) بررسی شد و به ترتیب ضرایب برابر ۰/۳۵ و ۰/۳۷ به دست آمد که هر دو ضریب در سطح $p < 0/001$ معنادار بودند. همچنین در مطالعه مذکور برای سنجش روایی پرسشنامه از روش همبستگی نمره کل با نمرات خرده مقیاس‌های آزمون نیز استفاده شد و دامنه این همبستگی‌ها از ۰/۴۰ تا ۰/۶۸ با میانگین ۰/۵۶ به دست آمد که همگی در سطح $p < 0/01$ معنادار بودند (۱۸).

پرسشنامه سبک تصمیم‌گیری اسکات و بروس^۳ (DMSQ): برای بررسی سبک‌های تصمیم‌گیری از پرسشنامه سبک‌های تصمیم‌گیری عمومی اسکات و بروس (۱۹) استفاده شد. این پرسشنامه، پنج بُعد مختلف منطقی، شهودی، وابسته، اجتنابی و فوری را اندازه می‌گیرد. پرسشنامه دارای ۲۵ سؤال (برای هر بُعد

جدول (۱): شاخص‌های توصیفی مربوط به هر سه متغیر خود تمایز یافتگی، تنظیم هیجان و سبک تصمیم‌گیری در بین دانش‌آموزان دختر دوره اول

دیبرستان شهر اراک در سال تحصیلی ۹۵-۹۴

متغیر	مؤلفه‌های متغیرها	میانگین	انحراف معیار
-------	-------------------	---------	--------------

3. Decision Making Styles Questionnaire(DMSQ)

1. Cognitive Emotion Regulation Questionnaire(CERQ)

2. Garnefski

۰/۹۳۳	۳/۷۴	واکنش پذیری عاطفی	خود تمایز یافتگی
۱/۱۵	۳/۳۵	جایگاه من	
۱/۲۹	۳/۴۶	گریز عاطفی	
۰/۹۹۱	۳/۲۵	هم آمیختگی با دیگران	
۲/۸۰	۱۳/۸۱	متغیر خود تمایز یافتگی	
۱/۱۶۲	۲/۶۴	تمرکز مثبت مجدد/ برنامه ریزی	تنظیم هیجان
۱/۱۳۴	۲/۵۰	ارزیابی مثبت/ دیدگاه وسیع تر	
۱/۱۱۷	۳/۰۶۲	سرزنش خود	
۱/۰۹۲	۳/۰۵۰	سرزنش دیگران	
۱/۱۱۰	۳/۷۷	نشخوار فکری	
۱/۵۲	۳/۳۵	فاجعه آمیز کردن	
۰/۸۲۸	۳/۳۹	پذیرش	
۴/۷۵۰	۲۱/۷۹	متغیر تنظیم هیجان	
۱/۰۰۲	۳/۰۷۶	سبک عقلانی	سبک تصمیم گیری
۰/۹۰۵۵	۲/۹۱۵	سبک شهودی	
۰/۸۷۷۶	۲/۷۷۴	سبک وابستگی	
۰/۸۶۶۶	۲/۳۵۵	سبک آنی	
۰/۹۶۹۸	۲/۴۶۳	سبک اجتنابی	
۲/۰۸۰۵	۱۳/۵۸	متغیر سبک تصمیم گیری	

در جدول شماره ۲، نتایج ضریب همبستگی پیرسون، میان مؤلفه‌های متغیر خود تمایز یافتگی و سبک‌های تصمیم گیری نشان داده شده است.

جدول (۲): ضریب همبستگی پیرسون میان مؤلفه‌های متغیر خود تمایز یافتگی و سبک‌های تصمیم گیری

متغیرها	واکنش پذیری عاطفی	جایگاه من	گریز عاطفی	هم آمیختگی عاطفی
سبک تصمیم گیری عقلانی	۰/۲۱۲*	۰/۰۵۵**	۰/۱۳۳**	۰/۰۶۶*
سبک تصمیم گیری شهودی	۰/۳۴۰*	۰/۰۷۲**	۰/۰۴۹*	۰/۰۳۳*
سبک تصمیم گیری آنی	۰/۳۸۰**	۰/۲۰۹**	۰/۱۳۱**	۰/۱۱۲*
سبک تصمیم گیری اجتنابی	۰/۰۸۵۳**	۰/۰۵۶*	۰/۰۷۱**	۰/۰۰۱
سبک تصمیم گیری وابستگی	۰/۰۷۸**	۰/۱۳۴**	۰/۱۲۸**	۰/۱۳۲**

می‌گردد، بین همه مؤلفه‌های این متغیرها به جز مؤلفه هم آمیختگی عاطفی و سبک تصمیم گیری اجتنابی رابطه وجود دارد.

جدول بالا رابطه بین مؤلفه‌های خود تمایز یافتگی و مؤلفه‌های سبک‌های تصمیم گیری را نشان می‌دهد. با توجه به اینکه سطح معنی داری در همه مؤلفه‌ها به جز یک مؤلفه کمتر از (۰/۰۵) بوده است، بنابراین این روابط معنادار می‌باشد. همانگونه که ملاحظه

جدول (۳): نتایج ضریب همبستگی پیرسون بین مؤلفه‌های تنظیم هیجان و سبک‌های تصمیم گیری دانش آموزان

دختر دوره اول دبیرستان شهر اراک در سال تحصیلی ۹۵-۹۴

متغیرها	تمرکز مثبت مجدد/ برنامه ریزی	ارزیابی مثبت/ دیدگاه وسیع تر	سرزنش خود	سرزنش دیگران	نشخوار فکری	فاجعه آمیز کردن	پذیرش
سبک تصمیم گیری عقلانی	۰/۵۹*	۰/۸۰۶**	۰/۷۲۸**	۰/۷۱۱*	۰/۱۱۷*	۰/۵۹۴*	۰/۰۳۵
سبک تصمیم گیری شهودی	-۰/۰۶۱*	-۰/۴۴۶*	۰/۸۳۹**	-۰/۸۲۵**	-۰/۶۸۴*	-۰/۵۸۳*	-۰/۷۱*
سبک تصمیم گیری آنی	-۰/۰۶۲*	۰/۴۵۰*	-۰/۷۴۹**	۰/۶۷۰*	۰/۸۲۰**	-۰/۱۱۷*	-۰/۰۰۲
سبک تصمیم گیری اجتنابی	-۰/۱۰۷*	-۰/۶۵۰*	-۰/۰۶۸	-۰/۸۲۸**	-۰/۶۰۸*	-۰/۱۲۷**	۰/۰۴۵*
سبک تصمیم گیری وابستگی	-۰/۰۵۴*	۰/۰۵۶*	-۰/۷۰۲*	۰/۰۶۵*	۰/۰۵۹*	-۰/۰۶۷*	-۰/۰۶۱*

* $p \leq 0.05$ ** $p \leq 0.01$

ادامه به منظور پاسخ گویی به سؤال کلی تحقیق مبنی بر اینکه آیا می توان سبک های تصمیم گیری دختران نوجوان را بر اساس خود تمایز یافتگی و تنظیم هیجانی پیش بینی کرد. ابتدا با استفاده از رگرسیون چندمتغیری هم بستگی سه متغیر خود تمایز یافتگی، تنظیم هیجان و سبک های تصمیم گیری مورد سنجش قرار گرفت و سپس قدرت تبیین کنندگی متغیرهای خود تمایز یافتگی و تنظیم هیجان برای متغیر سبک های تصمیم گیری محاسبه شد که نتایج آن در جدول شماره ۴ آمده است.

جدول بالا رابطه بین مؤلفه های تنظیم هیجان با مؤلفه های سبک های تصمیم گیری را نشان می دهد. بر اساس خروجی های نرم افزار SPSS-22 و با توجه به اینکه سطح معنی داری در همه مؤلفه ها به جز دو مؤلفه کمتر از (۰/۰۵) است، بنابراین این روابط معنادار می باشد. همان گونه که ملاحظه می گردد بین همه مؤلفه های این متغیرها به جز مؤلفه های سرزنش خود و سبک تصمیم گیری اجتنابی، مؤلفه پذیرش و سبک تصمیم گیری عقلانی و مؤلفه پذیرش و سبک تصمیم گیری آنی رابطه وجود دارد. در

جدول (۴): خلاصه تحلیل رگرسیون چندگانه برای تبیین سبک تصمیم گیری بر اساس متغیرهای خود تمایز یافتگی و تنظیم هیجان دانش آموزان دختر دوره اول دبیرستان شهر اراک در سال تحصیلی ۹۵-۹۴

سطح معناداری	F	ضریب تعیین		همبستگی چندگانه		مدل
		استاندارد شده	Beta	خطای استاندارد	B	
۰/۰۰۵	۰/۹۴۵	۰/۴۴		۰/۴۹۱		مقدار ثابت
۰/۰۰۰	۱۶/۷۵۴			۰/۸۷۰	۱۴/۵۳۷	واکنش پذیری
۰/۰۲۳	-۰/۲۹۴	-۰/۰۱۶		۰/۱۲۳	۰/۳۰۶	جایگاه من
۰/۰۵۴	-۱/۹۳۸	-۰/۱۱۴		۰/۱۰۶	-۰/۲۰۶	گریز عاطفی
۰/۵۶۱	۰/۵۸۳	۰/۰۳۴		۰/۰۹۵	۰/۰۵۵	هم آمیختگی با دیگران
۰/۲۴۱	-۱/۱۷۵	۰/۰۶۶		۰/۱۱۸	-۰/۱۳۹	تمرکز مثبت مجدد/ برنامه ریزی
۰/۰۰۱	-۰/۵۲۳	۰/۰۴۳		۰/۱۴۷	-۰/۰۷۷	ارزیابی مثبت/ دیدگاه وسیع تر
۰/۸۹۱	-۰/۱۲۸	-۰/۰۱۰		۰/۱۳۳	-۰/۰۱۸	سرزنش خود
۰/۰۰۴	-۰/۱۴۵	-۰/۰۰۹		۰/۱۱۶	۰/۰۱۷	سرزنش دیگران
۰/۰۲۱	۱/۲۵۲	۰/۰۹۳		۰/۱۴۲	۰/۱۷۷	نشخوار فکری
۰/۰۱۵	۱/۴۳۹	۰/۰۹۷		۰/۱۲۶	۰/۱۸۱	فاجعه آمیز کردن
۰/۰۰۵	۱/۹۱۰	-۰/۱۵۸		۰/۱۱۳	۰/۲۱۵	پذیرش
۰/۸۵۴	-۰/۱۸۴	-۰/۰۱۲		۰/۱۶۳	-۰/۰۳۰	

می گردد. با توجه به مقدار بتا مشخص می گردد که فاجعه آمیز کردن و جایگاه من بالاترین اهمیت را در پیش بینی متغیر ملاک دارا هستند. براین اساس به ازای یک واحد تغییر در انحراف معیار، مؤلفه فاجعه آمیز کردن، سبک تصمیم گیری به میزان (۰/۱۵۸-) تغییر می کند. همچنین یک واحد تغییر در انحراف معیار، مؤلفه جایگاه من، سبک تصمیم گیری (۰/۱۱۴-) تغییر می کند.

بحث و نتیجه گیری

با توجه به نتایج جدول شماره ۴ سطح معناداری برابر با ۰/۰۰۵ و کمتر از خطای (۰/۰۵) می باشد. این نتیجه نشان می دهد که رابطه معنی داری بین متغیرهای خود تمایز یافتگی، تنظیم هیجان و سبک تصمیم گیری وجود دارد. از سوی دیگر، مقدار ضریب تعیین برای متغیرهای خود تمایز یافتگی و تنظیم هیجان با سبک تصمیم گیری برابر (۰/۴۴) است که بیان کننده این مطلب است که ۴۴ درصد تغییرات به وجود آمده در متغیر سبک تصمیم گیری از طریق متغیرهای خود تمایز یافتگی و تنظیم هیجان تبیین

هیجانی با متغیر سبک‌های تصمیم‌گیری معنادار شد. بدین ترتیب این یافته با نتایج محققانی چون اکبری و زارع (۲)، تابش و زارع (۲۵)، طبری و قربانی (۲۶) مطابقت دارد. در این زمینه می‌توان بیان نمود که تنظیم هیجان‌ها و غلبه بر هیجان‌های منفی و کنترل نمودن آنها، توان تصمیم‌گیری فرد را ارتقا خواهد داد. در واقع به هر میزانی که تنظیم و کنترل هیجانی در فرد بالا باشد، هنگام رو‌یاری با مسائل مختلف که توان و قدرت فکر و تصمیم‌گیری فرد را می‌طلبد، فرد می‌تواند بدون اینکه احساسات و هیجان‌های وی در تصمیم او دخیل باشد، دست به یک انتخاب معقول بزند. اگر طبق گفته اسکورون (به نقل از ۲۷) که معتقد بود در بُعد درون‌روانی، تمایز خود، مضمّن ظرفیتی برای خودتنظیمی است که در طی آن، فرد قادر به جدا سازی فرایندهای فکری از فرایندهای هیجانی و ظرفیتی برای دستیابی به یک حس محکم و قوی از هویت خود و بیان آزادانه افکار و دیدگاه‌های فردی است، بنابراین می‌توان گفت، هرچه سطح خود‌تمایز یافتگی افراد بالا باشد؛ این افراد در تنظیم هیجان خود سازگارانه‌تر عمل می‌کنند و این امر می‌تواند در تصمیم‌گیری منطقی و به دور از هیجان‌ها به آنها کمک کند. به عبارتی بهتر می‌توان بیان نمود که افراد کمتر تمایز یافته در دام هیجان‌های خود گرفتار هستند. احترام به خود و عزت‌نفس در آنها پایین است و در مواقع بحرانی و مشکلات زندگی می‌خواهند آنی و براساس احساساتشان تصمیم‌گیری نمایند. به طبع، مهارت‌های لازم را دارا نیستند و در نتیجه می‌توان پیش‌بینی کرد که با مشکلات زیادی مواجه هستند. به طور کلی می‌توان گفت هر اندازه میزان تمایز یافتگی افراد پایین باشد؛ آمادگی بیشتری برای اضطراب دارند و به رویدادها و رفتارهای اطرافیان خود واکنش عاطفی یا هیجانی شدیدتری نشان می‌دهند. در چنین صورتی کنترل هیجان‌ها از دست افراد خارج شده و تصمیم‌گیری را بیشتر تحت تأثیر عواطف و احساسات قرار می‌دهد. در نهایت با توجه به این که اطلاعات به دست آمده در تحقیق حاضر با استفاده از ابزارهای مداد-کاغذی بوده است و همچنین با توجه به اینکه تمام شرکت‌کنندگان در پژوهش حاضر دختران دانش‌آموز بودند، بنابراین پیشنهاد می‌شود در تحقیق‌های آینده از ابزارهایی مانند مصاحبه استفاده شود و همچنین به منظور ایجاد امکان بررسی نقش جنسیت در زمینه سبک تصمیم‌گیری افراد و عوامل مرتبط با آن، شرکت‌کنندگانی از هر دو جنس مرد و زن وارد طرح تحقیق گردند. نتایج تحقیق حاضر، نشان‌دهنده لزوم پرورش سطحی از خود‌تمایز یافتگی و استقلال عاطفی در فرزندان به منظور کمک به تنظیم سازگارانۀ هیجان‌های خود و در نتیجه، پرورش سبک‌های تصمیم‌گیری منطقی و عقلانی در آنها می‌باشد. همچنین تحقیق حاضر پیشنهاد می‌کند با تدوین برنامه‌های مناسب برای کنترل و تنظیم هیجانی نوجوانان بویژه آنهایی که سطح پایینی از خود‌تمایز یافتگی را نشان می‌دهند، می‌توان به

هدف تحقیق حاضر، پیش‌بینی سبک تصمیم‌گیری براساس خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان در نوجوانان دختر بود. نتایج حاصل از بررسی رابطه بین متغیرهای پژوهش نشان داد که بین خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان با سبک تصمیم‌گیری در نوجوانان دختر رابطه وجود دارد. طبق نتایج، نزدیک به نیمی از تغییرات متغیر سبک تصمیم‌گیری از طریق متغیرهای خود‌تمایز یافتگی و تنظیم هیجان تبیین گردید. همچنین طبق نتایج تحلیل رگرسیونی، فاجعه‌آمیز کردن و جایگاه من، بالاترین اهمیت را در پیش‌بینی متغیر سبک تصمیم‌گیری دارا بود. با توجه به اینکه تاکنون هیچ پژوهشی به بررسی رابطه بین این سه متغیر و پیش‌بینی سبک تصمیم‌گیری براساس مؤلفه‌های خود‌تمایز یافتگی و مؤلفه‌های تنظیم هیجانی نپرداخته است. طبق نتایج حاصل می‌توان گفت از آنجا که نوجوانان در زندگی خود انواع هیجان‌ها را تجربه می‌کنند، تنظیم این هیجان‌ها و بهره‌گیری درست از آنها نقش مهمی در انتخاب گزینه‌های مختلف زندگی افراد ایفا می‌نماید. از سوی دیگر، تمایز یافتگی در فرد، نوعی تعادل ایجاد می‌کند که با استفاده از آن، نوعی تعادل بین دو نیروی با هم بودن و فردیت ایجاد می‌شود و در نتیجه آن، نوعی توازن بین حفظ استقلال و تداوم ارتباط با دیگران برقرار می‌گردد. در این صورت فرد قادر است راهکار مناسبی جهت تصمیم‌گیری اتخاذ نماید؛ زیرا وقتی تصمیم‌گیری به معنای انتخاب یک راهکار یا گزینه از میان دو یا چند گزینه اطلاق می‌شود در این صورت، اگر از سبک تصمیم‌گیری عاقلانه استفاده شود و تلاش شود تا از نفوذ سایر افراد بر تصمیم فرد کاسته شود؛ نوجوان به دور از هیجان‌ها و احساسات، بهترین گزینه را برمی‌گزیند و قادر به ابراز وجود خود و حصول بهترین نتیجه خواهد بود. در ادامه همان‌طور که مشاهده شد در تحقیق حاضر، بین اغلب مؤلفه‌های خود‌تمایز یافتگی و سبک تصمیم‌گیری به جز یک مورد (مؤلفه هم‌آمیختگی عاطفی و سبک تصمیم‌گیری اجتنابی) در نوجوانان دختر، رابطه وجود داشت. بدین ترتیب این یافته با نتایج محققانی چون سلیمان‌نژاد (۱۵)، لی (۲۳)، اسکورون و پلت (۲۴) مطابقت دارد. مطابق با نتایج حاصل می‌توان بیان نمود که ایجاد توازن و تعادل بین نیروهای درونی فرد و تمایل به برقراری روابط اجتماعی و ارتباط با دیگران، قدرت تصمیم‌گیری عقلانی فرد را ارتقا خواهد داد. در این صورت به جای اینکه فرد تابع احساسات و خواسته‌های درونی و هیجان‌های خود یا تابع صرف خواسته‌های دیگران باشد، براساس نیروی عقل خود تصمیم‌گیری نموده و بهترین نتیجه حاصل خواهد شد. این در حالی است که در افرادی که سطح پایینی از خود‌تمایز یافتگی را نشان می‌دهند، تمایل به آمیختگی با دیگران می‌تواند در مسائلی از قبیل تصمیم‌گیری و بیان عقاید مستقل از دیگران نمود پیدا کند و در تصمیم‌گیری مستقل، عقلانی و دور از هیجان‌های آنها نقص ایجاد کند. همچنین در این تحقیق، رابطه بین متغیر تنظیم

نویسندگان بر خود لازم می‌دانند از تمام شرکت‌کننده‌ها و تمام کسانی که به نحوی در اجرای پژوهش حاضر نقش داشتند، کمال تشکر را داشته باشند.

آنها در تصمیم‌گیری‌های منطقی و عقلانی و اجتناب از تصمیم‌گیری‌های آنی و وابسته کمک کرد و در نتیجه در انتخاب منطقی موقعیت‌هایی که به مسیرهای رشدی مناسب در زندگیشان منجر می‌شود به آنها کمک کرد.

تشکر و قدردانی

References

1. Crone EA, Vendel I, Van Der Molen MW. Decision-Making in Adolescents and Adults: Insensitivity to Future Consequences or Driven by Immediate Rewards?. *Pers Individ Dif*. 2003; 35: 1625-1641.
2. Akbari M, Zare H. Prediction of Risky Behavior in Adolescence and its Relationship with Sensation Seeking and Decision Making Styles. *Research in Psychological Health*. 2012; 6(1): 57-65. [Persian]
3. Parker AM, Wandt BB, Baruch F. Maximizes versus Satisfiers: Decision-Making Styles, Competence and Outcomes. *Judgm Decis Mak*. 2007; 2(6): 342-350.
4. Fakhari N, Latifian M, Etemd J. A Study of Psychometric Properties of the Executive Skills Scale for Pre-School Children. *Educational Measurement*. 2014; 5(15): 35-58. [Persian]
5. Skowron EA, Dendy AK. Differentiation of Self and Attachment in Adulthood: Relational Correlated of Effortful Control. *Contemp Fam Ther*. 2004; 26(3): 337-357.
6. Hamed R, Khosravi Z, Peivastegar M, Darvize Z, Khodabakhsh R, Sarami Gh. The Study of Role of Self-Differentiation and Close Relationship Quality in Single Students with Opposite Sex. *Psychological Studies*. 2013; 8(4): 57-71. [Persian]
7. Salehi A, Mazaheri Z, Aghajani Z, Jahanbazi B. The Role of Cognitive Emotion Regulation Strategies in the Prediction of Depression. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2015; 16(59): 108-117. [Persian]
8. Vahedi Sh, Hashemi T, Einipour J. Investigation of Relationship among Emotional Control, Cognitive Emotional Regulation and Obsessive Beliefs in High School Girl Students of Rasht. *Advances in Cognitive Science*. 2013; 15(2): 63-71. [Persian]
9. Abdi S, Babapoor J, Fathi H. Relationship between Cognitive Emotion Regulation Styles and General Health among University Students. *Annals of Military and Health Sciences Research*. 2011; 8(4): 258-264. [Persian]
10. Andy C, Belden AC, Pagliaccio D, Murphy ER, Luby jL, Barch DM. Neural Activation During Cognitive Emotion Regulation in Previously Depressed Compared to Healthy Children: Evidence of Specific Alterations. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2015; 54: 771-781.

11. Laughlin KAM, Peverill M, Gold AL, Alves S, Sheridan MA. Child Maltreatment and Neural Systems Underlying Emotion Regulation. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*. 2015; 54(9): 753-762.
12. Gross JJ. The Emerging Field of Emotion Regulation: An Interview Review. *Rev Gen Psychol*. 1998; 2: 271-299.
13. Dargahi SH, Ayadi N, Shakarami M, Mohebi H, Ghasemzade A. Relationship between Parental Monitoring and Companionship with Delinquent Peers in High Risk Behaviors of Single-Parent Adolescents. *Journal of Health Breeze*. 2014; 2(4): 1-8. [Persian]
14. Skorown E, Friedlander M. The Differentiation of Self Inventory: Development and Initial Validation. *J Couns Psychol*. 1998; 45: 235-246.
15. Soleimannejad A. The Study of Effectiveness of Psychodrama on Increasing Individual Self Differentiation of Original Family in Female Nursing Students. *Urmia Medical Journal*. 2010;21(1): 42-52. [Persian]
16. Aghajani T, Shoghi B, Naimi S. Analysis of Structural Relationships of Self-differentiation Training with Test Anxiety and Self-efficacy Beliefs. *Knowledge & Research in Applied Psychology*. 2014; 15(1): 34-43. [Persian]
17. Garnefski N, Kraaij V, Spinhoven P. Negative Life Events, Cognitive Emotion Regulation and Emotional Problems. *Pers Individ Dif*. 2001; 30: 1311- 1327.
18. Yousefi F. The Relationship of Cognitive Emotion Regulation Strategies with Depression and Anxiety in Students of Special Middle Schools for Talented Students in Shiraz. *Research on Exceptional Children*. 2007; 6(22): 871 - 892. [Persian]
19. Scott SG, Bruce RA. Decisionmaking Style: the Development and Assessment of a New Measure. *Educ Psychol Meas*. 1995; 55: 818-831.
20. Hadizade Moghadam A, Tehrani MA. Study of the Relationship between General Decision Making Styles of Managers in Public Organizations. *Journal of Public Administration*. 2009; 3(1): 123-138. [Persian]
21. Zare H, A`rab-sheybani KH. Reliability and Validity of Decision Making Styles Questionnaire in Iranian Students. *Psychological Research*. 2012; 2: 112- 125. [Persian]
22. Ahanchian MR, Assarroudi A. The Relationship between Decision -Making Style and Self-Directed Learning in Anesthesiology Students. *Military Caring Sciences*. 2015; 2 (1): 15-23. [Persian]
23. Lee SHH. Effect of Self-Differentiation and Family Function on Mental Health in Adolescents. *Child Health Nurs Res*. 2010; 16(4): 297-303.
24. Skowron EA, Platt Lf. Differentiation of Self and Child Abuse Potential in Young Adulthood. *The Family Journal*. 2005; 13(3): 281-290.
25. Tabesh F, Zare H. The Effect Of Training Emotional Intelligence Skills On Rational, Intuitive, Avoidant, Dependent And Spontaneous Decision Making Styles.

- Journal of Behavioral Sciences. 2013; 6(4): 323-329. [Persian]
26. Tabari M, Ghorbani M. Function of Emotional Intelligent For Managers' Decision Making. Journal of Pajouheshgar. 2010; 6(16): 30-46. [Persian]
27. Kazemyan S, Delavar A. Study the Relationship between Differentiation and Married Men's Addiction Attitude. Nazm Va Amniyat-E Entezami. 2012; 4(4): 105-115. [Persian]